

การสกัดเพคตินจากจาวตาล

Extraction of Pectin from *Borassus abellifer* L. cotyledon

สุธิดา ทองคำ และพูนศิริ ทิพย์เนตร

สาขาวิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาวะที่เหมาะสมในการสกัดเพคตินจากจาวตาลและสมบัติของเพคตินที่สกัดได้ จากการศึกษาพบว่าสามารถสกัดเพคตินได้มากที่สุดร้อยละ 14.25 โดยน้ำหนัก ที่ค่าพีเอช 2 อัตราส่วนระหว่างจาวตาลและน้ำ 1 : 3 โดยน้ำหนักต่อปริมาตร เวลาที่ใช้ในการสกัด 40 นาที และที่อุณหภูมิ 95 องศาเซลเซียส เมื่อนำเพคตินที่สกัดไปวิเคราะห์สมบัติทางกายภาพและทางเคมีพบว่า มีความชื้นและเถ้าร้อยละ 12.13 และ 1.31 โดยน้ำหนัก ตามลำดับ น้ำหนักสมมูล 845.11 ปริมาณหมู่เมทอกซิลร้อยละ 1.74 ปริมาณกรดพอลิกลาลแลคทูโรนิกร้อยละ 10.87 และระดับการเกิดเอสเทอร์ฟิเคชันร้อยละ 27.90

คำสำคัญ: เพคติน จาวตาล

Abstract

The objective of this research was to study the optimum extraction conditions and properties of pectin from *Borassus abellifer* L. cotyledon by using water. We found that the highest yeild of extracted pectin was 14.25 % by weight. The optimum extraction conditions were at pH 2, the ratio of *Borassus abellifer* L. cotyledon to water at 1:3 wt/vol, temperature at 95°C and extraction time for 40 mins. The pectin was precipitated and washed by using 95% ethanol. The extracted pectin contained the moisture at 12.13% wt, ash at 1.31% wt, equivalent weight at 845.11, methoxyl contents at 1.74% wt, content of polygalacturonic acid at 10.87% wt and degree of esterification at 27.9%, respectively.

Keywords: pectin, *Borassus abellifer* L. cotyledon

บทนำ

จังหวัดเพชรบุรีมีการปลูกต้นตาลมากที่สุดในประเทศไทย บางส่วนของต้นตาล เช่น ใบตาล และต้นตาล สามารถนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ในครัวเรือน และวัสดุในการก่อสร้าง นอกจากนี้ส่วนผลยังสามารถนำมารับประทานและแปรรูปเป็นอาหารที่หลากหลาย เช่น ลูกตาลลอยแก้ว ลอนตาลเชื่อม ขนมตาล ข้าวเหนียวลูกตาล และที่สำคัญจาวตาล (Figure 1) ยังสามารถนำมาใช้ประโยชน์ทางด้านอาหาร เช่น จาวตาลเชื่อม และจาวตาลแช่อิ่ม เป็นต้น จากการศึกษาพบว่าในพืชผักผลไม้ทุกชนิดมีเพคตินเป็นองค์ประกอบในปริมาณที่แตกต่างกัน เพคตินเป็นสารสกัดที่ได้จากพืชและจัดเป็นสารประกอบในกลุ่มของไฮโดรคอลลอยด์หรือไฮโดรฟิลิกคอลลอยด์ ซึ่งเป็นพอลิเมอร์ที่มีสายยาวและมีน้ำหนัก

โมเลกุลสูง [1] มักพบได้ในผนังเซลล์ (cell wall) ของเซลล์พืช ทำหน้าที่เป็นโครงสร้างของเซลล์และเป็นสารที่สำคัญในบริเวณชั้นผนังเชื่อมยึดระหว่างเซลล์ (middle lamella) ที่ยึดเหนี่ยวเซลล์เข้าด้วยกันโดยจับกับเซลลูโลส เฮมิเซลลูโลส และไกลโคโปรตีนของผนังเซลล์พืช เพคตินช่วยเสริมผนังเซลล์ให้หนา แข็งแรง และยืดหยุ่นได้เล็กน้อย โดยเฉพาะบริเวณที่มีเนื้อเยื่ออ่อนนุ่ม เช่น ต้นอ่อน ใบ และผลไม้ เป็นพอลิเมอร์ชีวภาพ (biopolymer) หรือพอลิเมอร์ธรรมชาติ (natural polymer) ที่มีการใช้กันอย่างกว้างขวางในอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มโดยใช้เป็นสารเพิ่มความข้นหนืด สารก่อเจลในผลิตภัณฑ์แยม เจลลี่ และสารเพิ่มความคงตัวของระบบคอลลอยด์ในเครื่องดื่มน้ำผลไม้และผลิตภัณฑ์ที่มี

Figure 1. *Borassus abellifer* L. cotyledon.

ลักษณะเนื้อคล้ายเยลลี่ ในช่วง 2-3 ทศวรรษที่ผ่านมา มีการนำเพคตินมาใช้ประโยชน์ในทางเภสัชกรรมและอุตสาหกรรมยาเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเพคตินมีสมบัติเฉพาะที่ทำให้สามารถนำมาใช้เก็บกักหรือนำส่งยา โปรตีน และเปปไทด์ เป็นต้น นอกจากนี้เพคตินจัดเป็นคาร์โบไฮเดรตประเภทเส้นใยอาหาร (dietary ber) ที่ไม่ถูกย่อยโดยเอนไซม์ในระบบการย่อยของมนุษย์ ซึ่งได้รับความสนใจจากนักโภชนาการมากขึ้น เพราะจากการวิจัยพบว่าอาหารที่มีไฟเบอร์สูงจะช่วยป้องกันการเกิดโรคต่างๆ หรือในทางกลับกันคนที่กินอาหาร

ที่มีไฟเบอร์น้อยก็มีความเสี่ยงที่จะเกิดโรคต่างๆ ได้ง่ายขึ้น เพคตินที่นิยมใช้ในทางการค้าส่วนมากเป็นเพคตินที่สกัดได้จากเปลือกมะนาวและกากแอปเปิ้ล เพื่อเป็นแนวทางการลดการนำเข้าเพคติน ของอุตสาหกรรมในประเทศไทยและเป็นการเพิ่มมูลค่าตาลของจังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยจึงสนใจนำจาวตาลซึ่งเป็นส่วนที่นิยมนำมาบริโภค เป็นส่วนของเมล็ดของตาลที่แก่จัดมาศึกษา มีรายงานการศึกษาตัวทำละลาย 3 ชนิด ในการสกัดเพคตินคือ แอลกอฮอล์ น้ำ และกรดไฮโดรคลอริก ในการสกัดเพคตินจากจาวตาลและลอนตาลอ่อนพบว่า เพคตินจากลอน

ตาลอ่อนสามารถสกัดได้โดยใช้กรดไฮโดรคลอริก และ เพคตินจากจาวตาลสามารถสกัดได้โดยใช้น้ำและกรด ไฮโดรคลอริกซึ่งให้ปริมาณเพคตินไม่แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ ส่วนแอลกอฮอล์ไม่สามารถสกัดเพคติน จากลอนตาลอ่อนและจาวตาลได้ [2] ดังนั้นในงานวิจัยนี้ จึงเลือกใช้น้ำเป็นตัวทำละลายในการสกัดเพคติน เนื่อง จากน้ำเป็นตัวทำละลายที่หาง่าย ราคาถูก และที่สำคัญ น้ำเป็นตัวทำละลายที่ไม่มีอันตรายและไม่ตกค้างในเพ คตินที่สกัดได้ และของเสียจากกระบวนการสกัดเพคติน ไม่เป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อม มีการศึกษาสภาวะที่เหมาะสม ในการสกัดเพคตินจากจาวตาลเช่นกัน โดยใช้กรด ไฮโดรคลอริกตัวทำละลาย พบว่า สภาวะที่เหมาะสมในการ สกัดเพคตินจากจาวตาล คือ ความเข้มข้นของกรด ไฮโดรคลอริก 0.02 นอร์มัล อัตราส่วนระหว่างจาวตาล และน้ำคือ 1 : 3 โดยน้ำหนักต่อปริมาตร เวลาที่ใช้ใน การสกัด 40 นาที และอุณหภูมิในการสกัดที่ 95 องศา เซลเซียส ได้เพคตินร้อยละ 31.64 โดยน้ำหนัก [3] ผู้ วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาวะที่เหมาะสมในการสกัดเพคติน จากจาวตาลโดยใช้น้ำ และศึกษาสมบัติทางกายภาพและ ทางเคมีของเพคตินที่สกัดได้

วัสดุอุปกรณ์และวิธีการ

วัสดุและอุปกรณ์

1. จาวตาล
2. เครื่องอังน้ำ (water bath)
3. เครื่องอบลมร้อน (hot air oven)
4. เตาเผา (furnace)

วิธีการ ศึกษาสภาวะที่เหมาะสมในการสกัดเพ คตินจากจาวตาลโดยใช้น้ำมี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ศึกษาสภาวะที่เหมาะสมในการสกัด เพคตินจากจาวตาลโดยใช้น้ำ

1. นำจาวตาลมาทำความสะอาด หั่นเป็นชิ้น เล็กๆ ตากแดดให้แห้งสนิท แล้วเก็บใส่ถุงพลาสติก [4, 5]
2. ศึกษาผลของ pH ที่เหมาะสมในการสกัด โดยชั่งน้ำหนักจาวตาลแห้ง 100 กรัม เติมน้ำและปรับ

ค่า pH ของสารละลายโดยใช้กรดซัลฟิวริกให้มีค่า pH 1 2 3 4 5 และ 6 ในอัตราส่วนระหว่างจาวตาลต่อน้ำ เท่ากับ 1:3 โดยน้ำหนักต่อปริมาตร เวลาที่ใช้ในการสกัด 40 นาที อุณหภูมิที่ใช้ 95 องศาเซลเซียส ทำการทดลอง 5 ซ้ำ

3. นำสารสกัดทั้งหมดที่ได้จากข้อที่ 2 มากรอง และตกตะกอนด้วยเอทานอลร้อยละ 95 ในอัตราส่วน ระหว่างสารสกัดที่กรองได้และเอทานอล 1:2 โดยปริมาตร ทิ้งไว้ 24 ชั่วโมง กรองและล้างตะกอนเพคตินด้วยเอทานอลร้อยละ 75 และอะซีโตน ตามลำดับ

4. นำเพคตินที่ได้ไปทำแห้งในเตาอบลมร้อนที่ อุณหภูมิ 50 องศาเซลเซียส จนได้น้ำหนักคงที่

5. ศึกษาผลของอัตราส่วนระหว่างจาวตาลและ น้ำ 1:3 1:4 1:5 1:6 และ 1:7 โดยน้ำหนักต่อปริมาตร โดยใช้ค่า pH ที่ให้ปริมาณเพคตินมากที่สุด เวลา 40 นาที อุณหภูมิที่ใช้ในการสกัด 95 องศาเซลเซียส ทำการ ทดลอง 5 ซ้ำ จากนั้นตกตะกอนและทำเพคตินให้แห้ง ในเตาอบลมร้อนที่อุณหภูมิ 50 องศาเซลเซียส จนได้น้ำหนักคงที่

6. ศึกษาผลของเวลาในการสกัดที่ 40 60 80 และ 100 นาที โดยใช้ค่า pH และอัตราส่วนที่ให้ ปริมาณเพคตินมากที่สุด ที่อุณหภูมิ 95 องศาเซลเซียส ทำการทดลอง 5 ซ้ำ จากนั้นตกตะกอนและทำเพคตินให้ แห้งในเตาอบลมร้อนที่อุณหภูมิ 50 องศาเซลเซียส จน ได้น้ำหนักคงที่

7. ศึกษาผลของอุณหภูมิที่ใช้ในการสกัด 75 85 และ 95 องศาเซลเซียส โดยใช้ค่า pH อัตราส่วนของ จาวตาลต่อน้ำและเวลาในการสกัดที่ให้ปริมาณเพคติน มากที่สุด ทำการทดลอง 5 ซ้ำ จากนั้นตกตะกอนและ ทำเพคตินให้แห้งในเตาอบลมร้อนที่อุณหภูมิ 50 องศา เซลเซียส จนได้น้ำหนักคงที่

ตอนที่ 2 ศึกษาสมบัติของเพคตินที่สกัดได้ การ วิเคราะห์สมบัติของเพคตินที่สกัดจากจาวตาล ประกอบด้วย ปริมาณความชื้น เถ้า น้ำหนักสมมูล ปริมาณหมู่ เมทอกซิล ปริมาณกรดพอลิกลาแลคทอโรนิก และระดับ การเกิดเอสเทอร์ฟิเคชัน โดยใช้วิธีการดังต่อไปนี้

1. ปริมาณความชื้น [6] อบอุ่นด้วยความชื้นที่

อุณหภูมิ 105 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 3 ชั่วโมง จนน้ำหนักคงที่ ซึ่งผงเพคตินประมาณ 3.0-3.5 กรัม ใส่ลงในถ้วยหาคความชื้น นำไปอบในตู้อบลมร้อนที่อุณหภูมิ 105 องศาเซลเซียส จนกระทั่งน้ำหนักคงที่ นำออกจากตู้อบ ใส่ลงในเดซิเคเตอร์จนกระทั่งเย็นถึงอุณหภูมิห้อง นำไปชั่งหาน้ำหนักที่หายไป ทำการทดลอง 5 ซ้ำ คำนวณหาปริมาณความชื้นเป็นร้อยละ

2. ปริมาณเถ้า [6] อบครุชชีเบิ้ลในเตาเผาที่อุณหภูมิ 550 องศาเซลเซียส ทิ้งไว้ 1 คืน ซึ่งผงเพคติน 5 กรัม ใส่ลงในครุชชีเบิ้ล นำไปเผาบนตะเกียงเบนซิน จนหมดควัน เผาต่อจนได้เถ้าสีขาว นำเถ้าที่ได้เผาในเตาเผาที่อุณหภูมิ 550 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 1 คืน ทิ้งให้เย็นในเดซิเคเตอร์ ทำการทดลอง 5 ซ้ำ คำนวณปริมาณเถ้าเป็นร้อยละ

3. น้ำหนักสมมูล ซึ่งผงเพคติน 0.5 กรัม ใส่ลงในขวดรูปชมพู่ขนาด 250 มิลลิลิตร เทน้ำกลั่นที่ใส่แก๊สคาร์บอนไดออกไซด์แล้วลงในขวดรูปชมพู่ 100 มิลลิลิตร ใช้แท่งแก้วคนให้เพคตินละลาย เติมโซเดียมคลอไรด์ 1 กรัม หยดฟีนอลเรด 6 หยด นำไปไทเทรตด้วยสารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์ 0.1 นอร์มัล จนกระทั่งสารละลายถึงจุดยุติ คำนวณหาน้ำหนักสมมูล

4. ปริมาณหมู่เมทอกซิล กรดกาแลคทูโรนิก และระดับการเกิดเอสเทอร์ฟิเคชัน ซึ่งผงเพคติน 500 มิลลิกรัม ใส่ลงในขวดรูปชมพู่ขนาด 250 มิลลิลิตร เติมเอทานอล 2 มิลลิลิตร ละลายในน้ำกลั่นที่ปราศจากก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ 100 มิลลิลิตร คนจนเพคตินละลายหมด เติมฟีนอล์ฟทาลีน 5 หยด จากนั้นไทเทรตด้วย 0.5 โมลาร์ โซเดียมไฮดรอกไซด์ จนถึงจุดยุติ สารละลายเปลี่ยนเป็นสีชมพูอ่อน บันทึกปริมาตรของโซเดียมไฮดรอกไซด์ที่ใช้เป็นปริมาตรเริ่มต้น จากนั้นนำสารละลายมาเติมด้วย 10 มิลลิลิตร 0.5 โมลาร์ โซเดียมไฮดรอกไซด์ เขย่า ทิ้งไว้ 15 นาที จากนั้นเติม 10 มิลลิลิตร 0.5 โมลาร์ ไฮโดรคลอริก เขย่า จนกระทั่งสีชมพูจางหายไป นำสารละลายมาเติมฟีนอล์ฟทาลีนอีก 5 หยด แล้วนำไปไทเทรตด้วย 0.5 โมลาร์ โซเดียมไฮดรอกไซด์ จนสารละลายเปลี่ยนเป็นสีชมพูอ่อนอีกครั้ง บันทึกปริมาตรของ 0.5 โมลาร์ โซเดียมไฮดรอกไซด์ที่ใช้ เป็นปริมาตรสุดท้าย

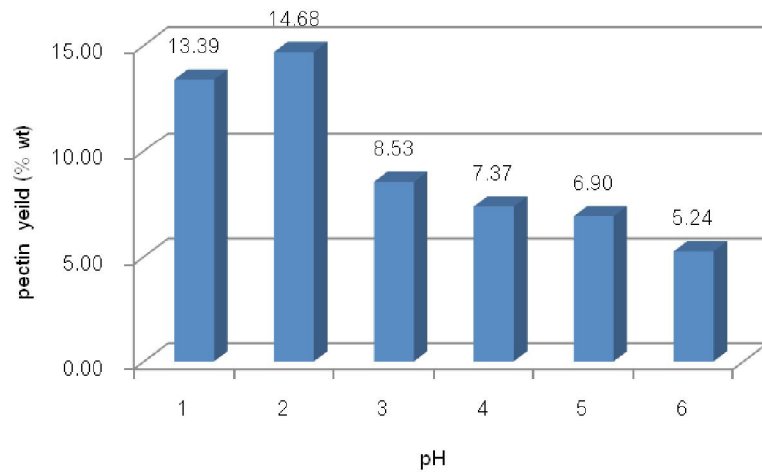
ทุก 1 มิลลิลิตรของ 0.5 โมลาร์ โซเดียมไฮดรอกไซด์ ที่ใช้เท่ากับ 15.52 มิลลิกรัมหมู่เมทอกซี และ 97.07 มิลลิกรัมกรดกาแลคทูโรนิก คำนวณหาร้อยละของการเกิดเอสเทอร์ฟิเคชัน

ผลการศึกษา

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาวะที่เหมาะสมในการสกัดเพคตินจากจาวตาลโดยใช้น้ำ

จากการศึกษาสภาวะที่เหมาะสมในการสกัดเพคตินจากจาวตาลโดยใช้น้ำ ผลการศึกษาพบว่า ค่า pH อัตราส่วนระหว่างจาวตาลและน้ำ เวลา และอุณหภูมิที่ใช้ในการสกัดให้ปริมาณเพคติน ได้ผลดังต่อไปนี้

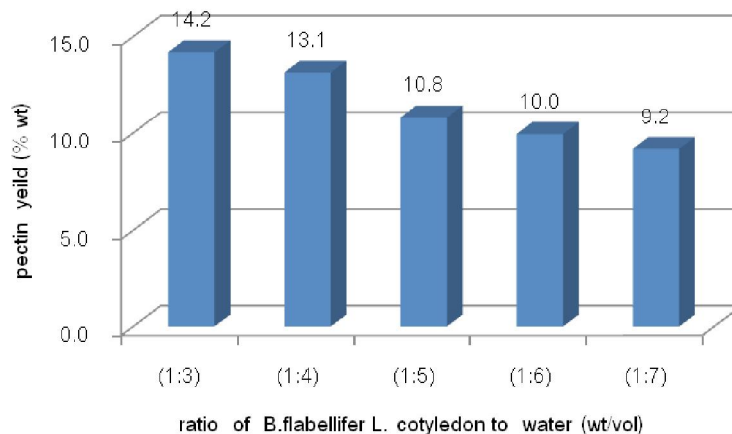

Figure 2. Pectin yield at different pH

จากการศึกษาผลของค่า pH พบว่าที่ pH 2 ให้ปริมาณเพคตินมากที่สุดร้อยละ 14.68 โดยน้ำหนัก (Figure 2) ซึ่งพบว่าปริมาณเพคตินมีแนวโน้มลดลงใน

ช่วง pH ตั้งแต่ 2 – 6 จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพบว่า ปริมาณเพคตินที่สกัดได้ที่ pH ต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0

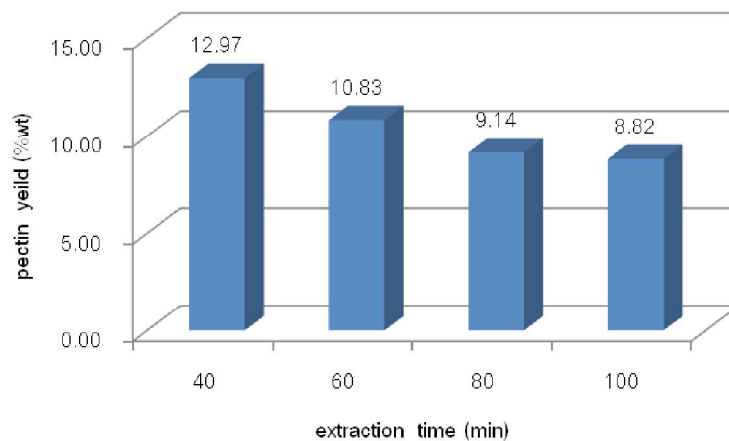

Figure 3. Pectin yield at different ratio of *B. abellifer* L. and water (wt/vol)

จากการศึกษาผลอัตราส่วนระหว่างจาวตาล และน้ำที่ใช้ในการสกัดพบว่าเมื่อเพิ่มอัตราส่วนระหว่างจาวตาลและน้ำ ปริมาณเพคตินที่สกัดได้มีแนวโน้มลดลง และอัตราส่วนระหว่างจาวตาลและน้ำที่ให้ปริมาณเพคตินมากที่สุดคือ อัตราส่วน 1 : 3 โดยน้ำหนักต่อ

ปริมาตร ให้ปริมาณเพคตินมากที่สุดร้อยละ 14.20 (Figure 3) จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพบว่า ปริมาณเพคตินที่สกัดได้อัตราส่วนต่าง ๆ ระหว่างจาวตาลและน้ำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

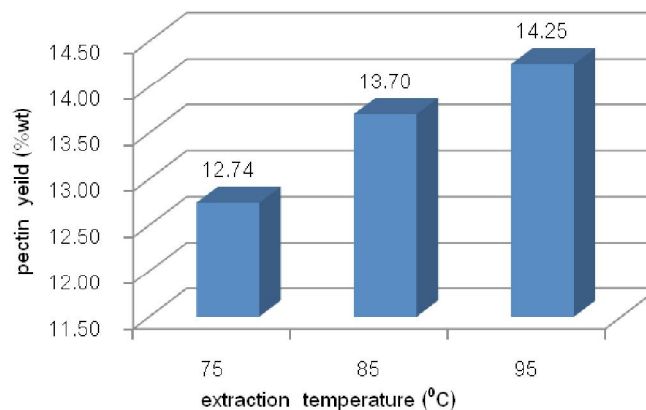

Figure 4. Pectin yield at different extraction time

เวลาที่ใช้ในการสกัดเพคตินจากจาวตาลคือ 40 60 80 และ 100 นาที พบว่าเมื่อใช้เวลาในการสกัด 40 นาที ให้ปริมาณเพคตินมากที่สุดร้อยละ 12.97 (Figure 4)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพบว่า ปริมาณเพคตินที่สกัดได้ที่เวลาต่างๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

Figure 5. Pectin yield at different temperatures (degree celcius)

ผลการศึกษาอุณหภูมิที่ใช้ในการสกัดเพคตินพบว่า ที่อุณหภูมิ 95 องศาเซลเซียส ให้ปริมาณมากที่สุดร้อยละ 14.25 (Figure 5) จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพบว่า ปริมาณเพคตินที่สกัดได้ที่อุณหภูมิต่าง ๆ

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเพคตินที่สกัดได้เป็นของแข็งสีขาวและเมื่อทำให้แห้งจะได้เพคตินที่มีสีน้ำตาลและมีกลิ่นคล้ายน้ำตาล (Figure 6)

Figure 6. The extracted pectin from *B. abellifer* L. cotyledon; (a) extracted pectin before drying (b) dried pectin (pectin powder)

Table 1 Optimal extraction conditions of pectin from *B. abellifer* L. cotyledon by using water

Optimal extraction condition	Highest Pectin yield (% wt)
pH 2	14.68a + 0.18
ratio of <i>B. abellifer</i> cotyledon and water 1 : 3 wt/vol	14.19a + 0.19
extraction time (40 minutes)	12.97a + 0.13
temperature (950C)	14.25a + 0.10

จาก Table 1 พบว่า ปริมาณเพคตินที่สกัดได้ที่สภาวะต่างๆ ให้ปริมาณเพคตินที่แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนของข้อมูล พบว่า ปริมาณเพคตินที่สกัดได้ที่สภาวะต่างๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตอนที่ 2 ศึกษาคุณสมบัติของเพคตินที่สกัดได้ คุณสมบัติของเพคตินจากจาวตาลที่สกัดที่ศึกษาประกอบด้วย ความชื้น ปริมาณเถ้า น้ำหนักสมมูล

ปริมาณหมู่ เมทอกซิล ปริมาณกรดพอลิกลาแลคทูโรนิก และระดับการเกิดเอสเทอร์ฟิเคชัน ผลการศึกษาพบว่ามีความชื้นและเถ้าร้อยละ 12.13 และ 1.31 โดยน้ำหนักตามลำดับ น้ำหนักสมมูล 845.11 ปริมาณหมู่เมทอกซิลร้อยละ 1.74 ปริมาณกรดพอลิกลาแลคทูโรนิกร้อยละ 10.87 และระดับการเกิดเอสเทอร์ฟิเคชันร้อยละ 27.90 (Table 2)

Table 2 The characteristics of pectin from *B. abellifer* L. cotyledon

Properties of pectin from <i>Borassus abellifer</i> L. cotyledon					
Moisture (% wt)	ash (% wt)	equivalent weight	methoxyl contents (% wt)	polygalacturonic acid (% wt)	DE (%)
12.13	1.31	845.11	1.74	10.87	27.90

อภิปรายผล

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า สภาวะที่เหมาะสมในการสกัดเพคตินจากจาวตาลโดยใช้ น้ำ คือ ค่าพีเอชของสารละลาย 2 อัตราส่วนระหว่างจาวตาลและน้ำ 1 : 3 โดยน้ำหนักต่อปริมาตร เวลา 40 นาที ที่อุณหภูมิ 95 องศาเซลเซียส ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพลอยไพลิน พวงเพ็ญและพรพิมล คล้ายพันธ์ [3] ที่ศึกษาสภาวะที่เหมาะสมในการสกัดเพคตินจากจาวตาลโดยใช้กรดไฮโดรคลอริก พบว่า สภาวะที่ทำให้ปริมาณเพคตินมากที่สุดคือ ความเข้มข้นของกรดไฮโดรคลอริก 0.02 นอร์มัล อัตราส่วนระหว่างจาวตาลและกรดไฮโดรคลอริก 1 : 3 โดยน้ำหนักต่อปริมาตร เวลาที่ใช้ในการสกัด 40 นาที อุณหภูมิ 95 องศาเซลเซียส ได้ปริมาณเพคตินร้อยละ 31.64 โดยน้ำหนัก เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณเพคตินที่สกัดจากจาวตาลโดยใช้ น้ำ ได้ปริมาณเพคตินร้อยละ 14.25 โดยน้ำหนัก ซึ่งน้อยกว่าพลอยไพลิน พวงเพ็ญและพรพิมล คล้ายพันธ์ อาจเนื่องจากการใช้กรดไฮโดรคลอริกที่ความเข้มข้น 0.02 นอร์มัล มีความเป็นกรดที่แรงกว่า จึงทำให้ความสามารถในการสกัดดีกว่าการใช้ น้ำ เป็นตัวทำละลาย จากการทดลองพบว่า ปริมาณเพคตินที่สกัดได้ที่สภาวะต่างๆ มีปริมาณเพคตินแตกต่างกันทั้งที่การศึกษาสภาวะต่างๆ เป็นสภาวะเดียวกันทั้งหมด จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพบว่าปริมาณเพคตินที่สกัดได้นั้นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แม้ว่าปริมาณเพคตินที่สกัดได้จะไม่มากนัก แต่เมื่อเปรียบเทียบกับ เพคตินที่สกัดได้จากพืชชนิดอื่นๆ พบว่า มีปริมาณมากกว่า เช่น S. Yeoh, J. Shic และ T.A.G. Langrish [7] สกัดเพคตินจากเปลือกส้มได้ปริมาณเพคตินร้อยละ 5.27 โดยน้ำหนัก Wong Weng Wai, Abbas F.M. Alkarkhi และ Azhar Mat Easa [8] สกัดเพคตินจากเปลือกทุเรียนพบว่าได้ปริมาณเพคตินร้อยละ 2.1 – 10.3 โดยน้ำหนัก

ผลที่ได้จากการวิจัย พบว่า เพคตินที่สกัดได้จากจาวตาลในงานวิจัยนี้เป็นเพคตินที่มีปริมาณหมู่เมทอกซี (methoxy content) ร้อยละ 1.74 และระดับการเกิดเอสเทอร์ (degree of esterification ; DE) ร้อยละ 27.9 จัดเป็น เพคตินชนิดที่มีปริมาณหมู่เมทอกซีต่ำ (low methoxy pectin; LMP) คือ มีปริมาณหมู่เมทอกซีน้อยกว่าร้อยละ 8.16 และมีระดับการเกิดเอสเทอร์น้อย

กว่าร้อยละ 50 และงานวิจัยของ Maria F. Basanta, Nora M.A. Poncea, Ana M. Rojasb และ Carlos A. Stortza [9] สกัดเพคตินจากพลัมญี่ปุ่นได้เพคตินชนิดที่มี DE ร้อยละ 40 M.T. Iglesias และ J.E. Lozano [10] สกัดเพคตินจากดอกทานตะวันได้เพคตินที่มี DE ร้อยละ 11 ส่วนเพคตินทางการค้าเป็นเพคตินที่มี DE มากกว่าร้อยละ 50 จัดเป็นเพคตินที่มีหมู่เมทอกซีสูง (high methoxy pectin ; HMP)

ในการสกัดเพคตินต้องคำนึงถึงความบริสุทธิ์ของเพคตินที่สกัดได้ สิ่งบ่งบอกความบริสุทธิ์ของเพคตินคือ ปริมาณกรดกาแลคทูโรนิกในเพคติน โดยในการหาปริมาณกรดกาแลคทูโรนิกต้องเปลี่ยนหมู่เมทอกซีของกาแลคทูโรนิก ให้เป็นกรดกาแลคทูโรนิกก่อนโดยการทำปฏิกิริยากับสารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์จึงจะได้ปริมาณกรดกาแลคทูโรนิกทั้งหมด ทำให้ทราบว่าเพคตินที่สกัดจากจาวตาลมีปริมาณกรดกาแลคทูโรนิกร้อยละ 10.87 โดยน้ำหนัก

จากการศึกษาปริมาณความชื้นในเพคตินที่สกัดจากจาวตาลร้อยละ 12.13 อาจเนื่องมาจากในกระบวนการสกัดใช้น้ำเป็นตัวทำละลาย เมื่อนำเพคตินที่ได้มาทำให้แห้งอาจจะยังคงมีน้ำแทรกอยู่ในโมเลกุลของเพคตินก็เป็นได้ ปริมาณเถ้าหรือของแข็งอนินทรีย์ในเพคตินที่สกัดจากจาวตาลร้อยละ 1.31 เพคตินที่สกัดได้จากจาวตาลเป็นเพคตินชนิดที่มีหมู่เมทอกซีต่ำ (LMP) เพคตินชนิดนี้จะมีเนื้อสัมผัสที่อ่อนนุ่มกว่า จึงสามารถทำให้อาหารมีลักษณะเนื้อผิวที่ตื้นใช้เติมลงในโยเกิร์ต นมรสช็อกโกแลต ส่วนเพคตินทางการค้าทั้งสองชนิดเป็นเพคตินชนิดที่มีหมู่เมทอกซีสูง (HMP) จะมีความคงตัว ความหนืดสูง ทำให้เกิดรูปทรงจึงเติมในอาหารจำพวกแยม เยลลี่และผลไม้กวน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณสาขาวิชาเคมีและหน่วยวิจัยเคมีผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีเป็นอย่างยิ่งที่ให้การสนับสนุนในเรื่องอุปกรณ์และสารเคมี รวมทั้งคำแนะนำและข้อเสนอแนะต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

1. นิธิยา รัตนานนท์. 2549. เคมีอาหาร *Food Chemistry*. โอเดียนสโตร์. กรุงเทพฯ.
2. สุริดา ทองคำ. 2552. การสกัดเพคตินจากจาวตาล และเมล็ดตาลอ่อน. *วารสารวิทยาศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี*. 8(1): 45-51.
3. พลอยไพลิน พวงเพ็ญ และพรพิมล คล้ายพันธ์. 2554. สภาวะที่เหมาะสมในการสกัดเพคตินจากจาวตาล โดยใช้กรดไฮโดรคลอริก. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
4. ชวนิษฐ์ ลิขิตติติก และคณะ. 2548. การผลิตเพคตินจากเปลือกและกากพลัมเหลืองแห้ง. สถาบันค้นคว้าและพัฒนาผลิตผลทางการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
5. เยาวลักษณ์ ทรัพย์ศิริ และวัชรรงค์ ยั่งยืน. 2551. การศึกษาสภาวะที่เหมาะสมต่อการสกัดเพคตินจากเปลือกส้มเขียวหวาน. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา. ลำปาง
6. Horwitz, W. 2001. *Chemistry International*. Gaithersburg, USA .
7. Yeoh, S., Shi, J. and Langrish, T.A.G. 2008. Comparisons between different techniques for water-based extraction of pectin from orange peels. *Desalination*. 218: 229–237.
8. Wong, W.W., Abbas, F.M., Alkarkhi and Easa, A. M. 2010. Effect of extraction conditions on yield and degree of esterification of durian rind pectin: An experimental design. *Food and bioproducts processing*. 88: 209–214.
9. Maria, F., Basanta, N. M. A., Ponce, A. M. R. and Carlos, A. S. 2012. Effect of extraction time and temperature on the characteristics of loosely bound pectins from Japanese plum. *Carbohydrate Polymers*. 89: 230– 235
10. Iglesias, M.T. and Lozano, J.E. 2004. Extraction and characterization of sunower pectin. *Journal of Food Engineering*. 62: 215–223.

